

imece

Kültürün temelini oluşturan gelenek ve göreneklerimiz içinde çok anlamlı ve önemli bir yer tutan İMECE, büyük bir ihtiyaçtan doğmuştur.” Bir elin nesi var iki elin sesi var” söyleminde anlatılan karşılıklı yardımlaşma ve dayanışma ile birlikte iş görme anlayışı yıllardır Anadolu’muzda hâkim olmuştur.

Bir zamanlar kırsal kesimde yaşayan halkımızın temel uğraşları arasında yer alan toprağı işlemek, mevsiminde hasadı toplamak ve yerlerine koymak, yazlık ve kışlık hazırlıkları yapmak gibi çok yönlü ve çeşitli olan işleri tek başına ya da iki kişi ile yapmak zordu. Birden çok işte birden çok kişinin yardımlaşarak, koordineli bir şekilde çalışması gerekmektedir.

“Komşu komşuya muhtaçtı” ve bir araya gelerek sırayla herkesin işini yapmak gerekiyordu. Hayatı kolaylaştırmak zamanı ve işleri mevsim şartları kötüleşmeden tamamlamak için imece bir zorunluluktur. Halkımızın kendine özgü bir yöntemle bulduğu bu uygulama dünyada pek

görülmemekte. Türk halkına özgü bir gelenek olan imece kırsal kesimde yaşamının getirdiği gelenek olarak değerlendirilmeli.

Kış gelmeden kışın yenecek yufka yapımı, bulgur ve yarma yapımı, harmana inen tüm ürünlerin işlenmesi, savrulması, elenmesi, işlenerek buğdayların samandan ayrılması, ayçiçeğinin, fasulyenin, mercimeğın, nohudun kabuklarından ayrılması, kışlık yakacakların hazırlanması, bağ bozumu, pekmez pişirilmesi, peynir, turşu yapımı ve kilerlere taşınması Vb. pek çok iş yardımlaşmayı gerektirmekteydi. İmece usulü en kolay, en yararlı ve hayırlı bir yol ve yöntem idi.

Tarım ve hayvancılığın yapıldığı kırsal kesimde iş ve dert çok, derman kolay değildi. İnsanlar pek çok konuda kendi yaralarını kendileri sarmak durumundaydılar. Büyük sorunlar karşısında yardımlaşmak gerekiyordu ve bunun için imece yolu en kolay ve en çıkar bir yol olarak kullanılmaktaydı.

El ele ve gönül gönle zorluklara karşı omuz omuza olmak durumunda olan köy halkı, aynı köyde yan yana birlikte yaşamının kolayını bulmaktaydı. Bu, çok akıllıca, insani ve faydalı olmaktadır. Ortak sorunlara ortak çözüm yolları bulmak. Taşın altına hep beraber el koymak. O zaman en zor taş bile birlikten doğan kuvvet sonucunda yerinden oynatılmakta ve istenen yere götürülerek istenen şekil verilebilmektedir. İşte imecenin sonucu; başarı, huzur ve mutluluk. İmece kültürü halkımızın sosyal anlayışının temelini teşkil eder. Tarih boyunca bunu göstermiştir.

XIII. yüzyılda Anadolu’yu gezen İbn-i Batuta, ahi tekkelerine ve sofralarına konuk olmuş ve gördüğü yardımlaşmaları kaleme almıştır. İnsanlar birlikte üretiyorlar, güzel yemeklerini birlikte sofralarda paylaşıyorlar, zoru başarıyorlar, kardeşlik içerisinde yaşıyorlar diye anlatmakta. Aynı anlatımı Evliya Çelebi’nin eserlerinde görmekteyiz.

Halkın sosyal ve kültürel yaşamı değişen hayat koşullarına göre değişen iş ve çalışma yöntemlerini ortaya çıkarmakta. İnsan yalnız değildir. İnsanlar birbirine yardım etmek ve omuz vermek durumundadırlar. İnsan ve insanlar, doğa ve insan, insan ve yaşam iç içedir. Sosyal yaşamda özel bir anlamı ve görevi bulunan ve halkın bir araya geldiği eski köy odalarında imecenin konusu, yolu, yöntemi ve uygulama sonuçları değerlendirilmekteydi. Gelişen teknoloji ve kırsal alanlardan kentsel alanlara göçler sonucunda bazı gelenekler değişse de anlamı, anıları ve yeri hep yaşatılmaktadır.

Aynı türküleri söyleyen, aynı halk oyunlarını omuz omuza ve el ele oynayan, aynı mutfak zenginliğini paylaşan “komşuda pişer bize de düşer” anlayışını benimseyen insanlarımızın dostluğu ve kardeşliğine imece kültürü büyük katkılar sağlamış ve sağlamaya devam etmektedir. Birlikten kuvvet doğar. Bir elin nesi var iki elin sesi var. İmece geleneğinin de güzel örnekleriyle unutulmaz anıları, yankıları ve türküleri vardır. İmece nin en güzel örneği karıncalarda, arılarda ve kuşlarda görülmektedir.

Ülkemizde görülen sel ve deprem felaketleri acı sonuçlar doğurmuş ve unutulmaz acılara sebep olmuştur. Hayatını kaybedenlere rahmet ve yaralılara acil şifalar diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun. Bilim ve teknoloji ışığında büyük bir koordinasyonla bu yaralar hızla sarılmalıdır. Geçmişin umursamaz anlayışlarına hızla son vermenin zamanıdır. “Atalarımız koruk üzüm yediler evlatlarının ve torunlarının dişleri kamaştı” halk sözü dün, bugün ve yarın kavramları arasındaki bağı anlatmakta. Bunun gibi derin anlamlar içeren ve öğütler veren halk deyişleri, atasözleri ve diğer deyimler geçmişin acı tecrübelerinden alınan derslerin sonucunda söylenmiştir...

Derin ve haklı vurgular yapmakta olan bu sözlerden ve tarihi geçmişten insanlar ve devlet yetkilisi yöneticiler ders almalı ve uygulamalıdır.

Darendeli ünlü Âşık Beyani rahmetli H. İbrahim Güleç’in 1995 Gençlik Yılı yarışmasında ödül alan “OĞUL” şiirinde ifade ettiği gibi;

*Bayramda seyranda(depremde felakette)
bu Anayurtta*

*İnsan birbirine sarıl oğul
Barışıp birleşir sevinçte dertte
Taş taşın üstüne örülür Oğul
Senlik benlik birbirini taşlarsa
Yeni bir onarım yurttan başlarsa
Azimli çalışmak fertten başlarsa
Yerdeki madenler yarılır oğul...
Sanayi dalında olursa yarış
O ülkede başlar büyük bir barış
Herkes bir araya koysa beş kuruş
Yüzlerce fabrika kurulur oğul...
Kıyamet kıpsa da durma ağaç dik
Zelzeleyi önler belki yerden kök
Kın kıbir var ise bunu kalpten sök
Gizlenmez bu leke görülür oğul. ...*